

Список використаних джерел:

1. Фурман А. В. Типи наукових шкіл та умови їх ефективного функціонування. *Психологія і суспільство*. 2014. № 3. С. 11–29.
2. Шарлай Н. М. Феномен поняття «наукова школа» в контексті сучасної педагогічної думки збірник наукових праць. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Серія: Педагогічні науки. Старобільськ, 2020. № 7 (338). С. 126–132.

ДО ПИТАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ

Шевченко О. М.
(Полтава, Україна)

Спілкування є важливою частиною життєдіяльності будь-якої людини. Діяльність людини неможливо уявити без спілкування. У сучасному інформаційному світі надзвичайно важливого значення набуває професійне спілкування. Адже воно виступає в ролі взаємодії і обміну інформацією між людьми у професійній, діловій та науковій сфері. Професійне спілкування викладача відбувається за визначеними правилами і обов'язково вимагає серйозної та цілеспрямованої підготовки, оскільки чим успішніше буде спілкування викладача зі здобувачем освіти, тим ефективніше викладач зможе вирішувати поставлені професійні цілі.

Концептуальні основи розробки проблеми спілкування пов'язані з працями багатьох відомих психологів і педагогів, зокрема Б. Ананьєва, В. Бехтерева, Л. Виготського, Б. Ломова та інших науковців, які розглядали спілкування як важливу умову формування особистості. Питання професійного спілкування та формування комунікативної культури досліджували І. Авдеева, О. Бовдир, В. Кан-Калик, В. Лозовецька, Л. Руденко та ін. [2, с. 51].

Більшість науковців вважають, що спілкування займає одне з провідних місць у педагогічній діяльності, а звідти – у спілкуванні викладачів зі здобувачами вищої освіти в силу значимості впливу спілкування на створення «суб'єкт-суб'єктних» стосунків в процесі педагогічної взаємодії викладача та здобувача. Спілкування саме у педагогічній діяльності є функціональним і професійно значущим.

Поняття «професійне спілкування» можна визначити як сукупність комунікативних якостей і навичок, властивих професіоналу. Професіонал розглядається у цьому разі як людина, яка має певний професійний досвід спілкування і відповідає вимогам професійних стандартів [3, с. 79].

В. Кан-Калік виокремлює такі комунікативні уміння, що є необхідними для педагога:

- 1) уміння спілкуватися на людях;
- 2) уміння через правильно створену систему спілкування організовувати спільну зі здобувачами освіти творчу діяльність;
- 3) уміння цілеспрямовано організовувати спілкування і керувати ним.

Культура професійного спілкування – це цілісна система, яка охоплює зовнішню культуру, культуру мовлення, культуру почуттів, культуру поведінки, етикет. Знання й дотримання головних положень професійного спілкування необхідні для становлення майбутнього фахівця.

Формується на основі певних умов здійснення професійної технології, вбирає в себе її особливості, базується на ній, є засобом діяльності.

Головними характеристиками культури професійного спілкування є: позитивність у відношенні до культурного контексту; успішність у діяльності та в житті; творча спрямованість та рефлексивність; суб'єкт-суб'єктні взаємини; активна взаємодія; цілеспрямованість; продуктивна співпраця; співтворчість; ефективність; результативність. Важливу роль у досягненні результатів діяльності має комунікативність, комунікативна компетентність, професіоналізм (професійна майстерність, фахова підготовка спеціаліста, професійна самосвідомість, професійно значущі властивості), сформованість індивідуального стилю спілкування, професійна етика, професійний такт [4, с. 111].

Культура професійного спілкування містить у собі культуру перцепції, культуру рефлексії, культуру комунікації, культуру інтеракції.

Культура перцепції – рівень адекватності сприймання співрозмовника, уміння формувати та підтримувати позитивне ставлення до інших на основі емпатії, співчуття, симпатії, настанови на позитивне [1, с. 34].

Культура рефлексії – вміння формувати нову спільну мову в діалозі незалежних особистостей.

Культура комунікації – рівень готовності передати або прийняти необхідну інформацію, її розуміння, грамотність, дикцію, уміння подолати комунікативні бар'єри, простоту спілкування.

Культура інтеракції – це рівень уміння конструктивно співпрацювати, здатність знаходити загальні інтереси, орієнтація на розвиток відносин, взаємний позитивний результат [1, с. 35].

Отже, культура професійного спілкування є складовим елементом професійної культури викладача, що зумовлює необхідність подальших наукових досліджень. Якщо професіонал має високий рівень культури професійного спілкування, він завжди здатен: розвивати позитивні емоції, налаштовувати позитивне ставлення співрозмовника до себе і до своєї діяльності; налаштовувати доступні зв'язки; організувати взаємини на взаємовигідних умовах.

Список використаних джерел:

1. Берестенко О. Г. Культура професійного спілкування : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заоч. форм навчання всіх спец. гуманіт. профілю. Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2013. 299 с.
2. Владимірова В. І. Комунікативна культура як прояв професійної культури сучасного викладача. Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: збірник статей VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 25-26 листопада 2021 р.). Полтава : Вид-во «Астры», 2021. С. 50–54.
3. Красовицький М. Ю. Підвищення кваліфікації вчителів. Досвід США. Рідна школа. 1997. № 5. С. 78–80.
4. Лещенко Т. О. Шляхи удосконалення мовної підготовки іноземних студентів. Актуальні питання суспільно-гуманітарних наук та історії медицини : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Чернівці, 11-12 жовтня 2018 р. Чернівці, 2018. С. 111–113.
5. Лещенко Т. О. Удосконалення мовної підготовки іноземних студентів. Актуальні питання суспільно-гуманітарних наук та історії медицини : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. 11-12 жовтня 2016 р. Полтава, 2016. С. 124–125.
6. Тимофієнко Н. В. Формування професійного спілкування у майбутніх сурдопедагогів. Проблеми сучасної психології. 2014. Випуск 26. С. 513–526.
7. Шевченко О. В. Особливості педагогічного спілкування з іноземними студентами. Навчання іноземних студентів в Україні: традиції, реалії, перспективи : матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конференції з міжнар. участю. Полтава : ПДАА, 2015. С. 46–50.

ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ З ХІМІЇ**Шинкаренко В. І.***(Полтава, Україна)***Ковальчук Ю. І.***(Київ, Україна)*

Українська освітня система переживає переломний етап, спричинений викликами в інформаційній і соціальній сферах суспільства і повинна демонструвати здатність адекватно реагувати на ці зміни, забезпечуючи високу ефективність оновлення та зростання суспільного інтелектуального капіталу. Мета сучасної освітньої моделі – модернізація з метою забезпечення її результативності відповідно запитам суспільства.

У цьому контексті, формування умінь навчально-пізнавальної діяльності в умовах дистанційної освіти є важливим фактором побудови практико-орієнтованої парадигми освітньої моделі.